

Pécsi képzőművészeti adattár

online archívum létrehozása a hetvenes-nyolcvanas évek képzőművészeti dokumentumaiból a Pécsi Műhely és a Pécsi Galéria hagyatékai alapján

pályázati portfólió

dr. Doboviczki Attila, PhD
7626 - Pécs, Hold utca 3.
doboviczki@commonline.hu
+3630/5834045

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

Pécsi Műhely 1968-1980

A Pécsi Műhely kutatása során a hetvenes évek helyi, mikrotörténeti kontextusból igyekeztem kibontani a műhely tevékenységét. A neoavangárd tendenciák bemutatása mellett levéltári kutatások alapján a pécsi kultúrpolitikai, intézménypolitikai folyamatokat is megpróbáltam feltárni.

A Lantos Ferenc (1929-2014) tanítványi köréből alakult csoport tagjai: Ficzek Ferenc (1947-1987), Halász Károly (1946-2016), Kismányoky Károly (1943-2018), Pinczehelyi Sándor (1946) Szijártó Kálmán (1946).

A csoport a hazai konstruktivista és avangárd hagyományok megújításán, új vizuális nyelv, új vizuális kultúra megalapozásán munkálkodott. 1970-71-ben a közép-kelet-európai színtéren is egyedülálló, szisztematikus természetművészeti tevékenységet folytatott.

A műhely közvetlen környezetében számos más alkotó is tevékenykedett - pl. Aknai Tamás, Bachman Zoltán, Dombay Győző, Erdélyi Zoltán, Gellér B. István, Kígyós Sándor, Major Kamill, Nádor Katalin, etc -, akiknek a munkásságát sikerült felvillantás-szerűen pozícionálni.

A kutatás során nem egy monografikus munkára törekedtem: nagy hangsúlyt fektettem az archív anyagok, kiállítási katalógusok, levelezések, reflexiók összegyűjtésére és bemutatására, valamint a műhelytagok közötti, valamint a hazai-, nemzetközi együttműködések megjelenítésére. E munka során csaknem hatszáz dokumentumot sikerült adattárazni, melyek a későbbi kiállításokon online archívumprezentációként szerepeltek.

A feltáró, kontextualizáló munkával párhuzamosan a Pécsi Műhely páratlan sikereket ért el a hazai- és nemzetközi műtárgypiacon; műveik nemzetközi vásárokon szerepelnek, elismert gyűjteményekben találunk gazdára (Sudac Collection, Zágráb; Magyar Nemzeti Galéria; Museum of Modern Art, New York, etc).

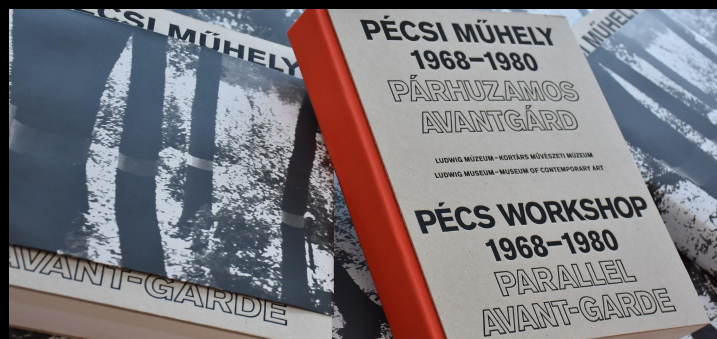

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

Pécsi Műhely 1968-1980

Publikációk

- A Pécsi Műhely land art munkái. In Virág Zoltán (szerk): *Színkép, hangkép, összkép. Írások elméletről és gyakorlatról.* Tiszatáj könyvek, Szeged, 2018. pp. 196-215.
- Doboviczki Attila T. - Készman József (szerk): *Párhuzamos avantgárd / Parallel Avant-garde: Pécsi Műhely 1968-1980 / Pécs Workshop 1968-1980.* Ludwig Múzeum, Budapest, 2017. 383 p.
- Árral szemben / Up the stream: A Pécsi Műhelyről mikrotörténeti perspektívában / On the Pécs Workshop from a micro-historical perspective. In Doboviczki - Készman (szerk): *Párhuzamos avantgárd. Pécsi Műhely 1968-1980.* Kiállítási katalógus. Ludwig Múzeum, Budapest, 2017. pp. 40-65.
- *Ficzek Ferenc fegyelmi tárgyalása, 1971 február.* 2014. pp. 1-3.
<http://www.artificalpecs.blogspot.hu/2014/03/ficzek-ferenc-fegyelmi-targyalaso-1971.html>
- *Lokalitás-olvasatok, médiahasználat a Pécsi Műhely munkásságában.* Doktori értekezés. Konzulens: Beke László. Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs, 2013. pp. 234.
- Független kezdeményezések, folyamatok a hetvenes években, In *Régió vagy provincia, Pécs kulturális élete a hatvanas, hetvenes és nyolcvanas években.* Művészetek Háza - Pécs Története Alapítvány, Pécs, 2006. pp. 85-97.

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

Pécsi Műhely 1968-1980

Konferencia előadások

- Módszertani kérdések a magyar neoavantgard interpretációjában. *Underground kultúra c. konferencia*, PTE, Pécs, 2004.
- Identitätsaspekte in der Gruppe der Pécs-er Werkstatt. *The Role of the Artist in Art and in the History of Art c. konferencia*, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Budapest, 2005.
- Gellér B. István kertje, 1973. *Régió vagy provincia - Pécs kulturális élete a hatvanas, hetvenes és nyolcvanas években c. konferencia*, Művészetek és Irodalom Háza, Pécs, 2005.
- Művészetfogalom a hatvanas-hetvenes évek pécsi intézményi kontextusaiban. *Professzionalizmus a kultúrában – esztétikai és intézménykritikai közelítések c. konferencia*, ELTE Művészetelméleti és Médiakutató Intézet, Budapest, 2016.
- Vázlatok a Pécsi Műhely archívumáról. *Új területek és fogalmak a kortárs (médi)kultúra kutatásban. Társadalom- és médiatudományos megközelítések c. konferencia*, PTE Nyelv- és Kommunikáció Doktori Program, Pécs, 2016.

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

Archívum-kutatás, archiválás

Az elmúlt néhány évben szakmai érdeklődésem az archívumok problematikája és a médiaarcheológia területe felé fordult. A hetvenes-nyolcvanas évek médiatechnológiája - fotó, dia, videó, etc. - egy olyan tudást is magában hordoz, mely a digitalizáció nyomán eltűnőben van. Az archiváláson túl az a kérdés foglalkoztat, hogy az új mediális környezetben milyen új típusú archiválási, adattárazási gyakorlatokat, közösségi használatokat kell figyelembe venni az archívumok létrehozásakor. Ezt figyelembe véve több ilyen jellegű pilot-projektet is megvalósítottunk az évek során.

Publikációk

- Médiaarchívumok mint az emlékezet konstruálásának eszközei, In Bódi J. - Maksa Gy. -Szijártó Zsolt (szerk.): *Újratöltve: Médiakutatás és mindennapi élet*. Budapest; Pécs, Gondolat Kiadó; PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2016. pp. 200-222.

- Talált képek - turistatekintetek: Dián őrzött történetek töredezettségmentesítése. *Replika* 96-97. pp. 121-132. (2016)

- Pécsi médiahagyatékok – esettanulmány. In: Bódi Jenő, Maksa Gyula, Szijártó Zsolt (szerk.): *A mindennapi élet mint téma és mint keret*. Budapest; Pécs: Gondolat - PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2014. pp. 218-225.

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

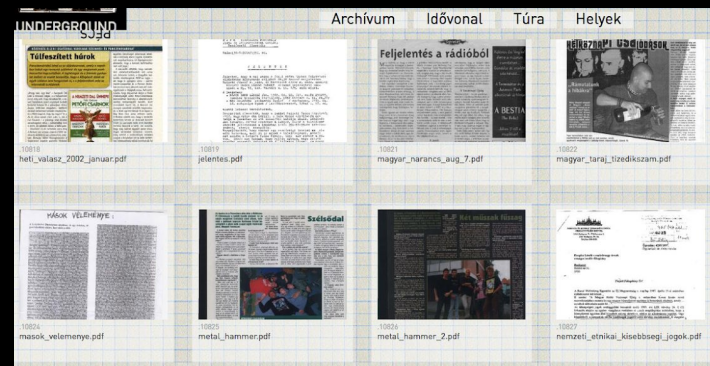
Archívum-kutatás, archiválás

Konferenciák

- Archívum a kiállítótérben – egy hálózati adattár kialakításának tapasztalatai. *Új média konferencia*, Sapientia Tudományegyetem, Marosvásárhely, 2018.
- Mi látható a nyolcvanas-kilencvenes pécsi underground kultúrájából? *Látható és láthatatlan színterek. A pécsi underground/alternatív kultúra archiválási lehetőségei*. PTE, Pécs, 2014.

Projektek

- Pécsi Műhely archívumprezentáció: kb. 600 dokumentum - fotódokumentációk, vázlatok, kéziratok, levelezések, katalógusok, meghívók - adattárazása, online archiválása, kiállítási célú bemutatása, 2016-2017.
- upecs.hu: a pécsi nyolcvanas-kilencvenes évek alternatív kultúra dokumentumainak hálózati archívuma. Kb. 1000 dokumentum - fotók, plakátok, flyerek, katalógusok, mozgóképes anyagok, újságcikkek - online adattárba, archívumba rendezése, 2014-2015. (TÁMOP-4.2.2.C-11/1/KONV-2012-0005)
- Dunaújvárosi Városi Televízió (1984-2004) adásrögzítő anyagainak digitalizálása (14692/2016. sz. közbeszerzés)

Művészetelméleti tevékenység - kutatások

A fotóművészeti mező szerkezete Magyarországon, 2006-2007

A kutatás a magyar fotóművészet aktuális állapotát, szcénáit, művelőit, irányzatait szociológiai szempontok alapján vizsgálta. A magyarországi fotográfia két jelentős részterületének: a művészi fotográfiának, illetve a vele számos ponton érintkező, de főként gyakorlati problémákat felvető alkalmazott fotográfiának a feltérképezésére vállalkozott.

A Nemzeti Kulturális Alap Fotóművészeti Szakmai Kollégium meghívásos pályázatot hirdetett a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszéke számára kutatási program lebonyolítása és átfogó elemző tanulmányok elkészítése céljából. A pályázat az alábbi kutatási témákat ölelte fel: a fotóművészek társadalmi helyzetének, értékrendje; alkotási, publikálási, kiállítási és munkalehetőségeinek vizsgálata; intézményvizsgálat a fotóművészet szakmai szervezetei és a fotográfia nyilvánosságra hozásával (is) foglalkozó intézmények körében; a fotográfia és a vizuális kommunikáció közép- és felsőfokú oktatásának céljai, módszerei, perspektívái és intézményi stratégiái; a fotográfia, az állóképes vizuális nemzeti örökség megőrzésének, archiválásának, nyilvánosságra hozásának és oktatásának céljai, módszerei, perspektívái és intézményi stratégiái; a digitális fotótechnika és a számítógépes alkalmazások térhódításának következményei az alkotói magatartás változásaiban a fotóművészet és a populáris fotográfia területén; a média vizuális szakembereinek attitűdjei a fotóművészet értékeivel, a fotográfia nyilvánosságra hozatalával, a vizuális jelentések megformálásával és befogadásával kapcsolatban.

A kutatás vezetője Béres István és Doboviczki Attila volt.

Publikációk

- *A fotó a képkorszakban: Kortárs képtudományi olvasatok, korrespondenciák a magyar fotográfiában.* Gondolat; PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2011. 136 p. (tanulmánykötet-szerkesztés)

- Béres István – Doboviczki T. Attila: *Közelítések a fotóhoz. A fotóművészetről való szakmai- és tudományos gondolkodás szintjei.* Online publikáció (kutatási beszámoló), Mai Manó Fotográfusok Háza, 2009

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Pécsi Galéria 40

Pécsi Galéria, 2017

A hetvenes-nyolcvanas évek képzőművészetét illetően Pécsre egyfajta szigetként lehetett tekinteni. Olyan művészeti tendenciák és alkotók képviselték magukat a pécsi kiállításokon, melyek máshol csak korlátozottabb-ellenőrzöttebb keretek között jelenhettek meg. A pécsi kiállítások gyakran „kísérletek” voltak az aczéli kultúrpolitika éveiben, az itt mintegy „tesztelt” koncepciókat és törekvéseket azután más kiállítóhelyeken is be lehetett mutatni. A Pécsi Galéria nem „végpontként” volt jelen a korabeli magyar intézményi hálózatban, hanem központi szerepet játszva aktív alakítója volt a hazai képzőművészeti színtérnek.

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Pécsi Galéria 40
Pécsi Galéria, 2017

A Pinczehelyi Sándor vezette galéria a nyolcvanas évekre komoly tekintélyt vívott ki a hazai és a nemzetközi művészeti életben. Rangos közreműködők, magas színvonalú kiállítások jellemzik ezt az időszakot. A mostani áttekintés súlypontját a *rajz/drawing* (1980, 1982, 1984, 1986), illetve a *táj/landscape* (1983), valamint a *természet-nature* (1985) című kiállítások képezték. De nemzetközi kiállítások (*plakátok/posters*) alapozták meg a galéria értékes, jelenleg még nem archivált, nem feldolgozott plakátgyűjteményét is. A negyven év történései között fontos szempontként jelenik meg a galéria kiadói tevékenysége: a katalógusok és egyéb kiadványok alapján a galéria működésének történetét részletekbe menően követhetjük végig.

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Pécsi Galéria 40

Pécsi Galéria, 2017

A bemutatott anyag szubjektív, de nem önkényes válogatás eredménye: a kiállítás a pillanatnyi feldolgozatlanság állapotát rögzítette, ahol a kurátor a rendteremtés lehetőségét kereste a rendelkezésére álló dokumentumtengerben.

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Párhuzamos avantgárd

Pécsi Műhely 1968-80

A kiállítás a budapesti Ludwig Múzeumban debütált 2017 tavaszán, Készman József volt annak társkurátora. 2017 őszén Pécsen, 2018 januárjában a Szombathelyi Képtárban rendeztük meg annak egy-egy újragondolt verzióját. A kiállításon csaknem 500 műtárgy, több mint ezer dokumentum szerepelt húsz hazai- és külföldi magán-, illetve közgyűjteményből.

A kiállítás a Ludwig Múzeum legfontosabb programja volt 2017-ben, a pécsi kiállítás elnyerte a *made in pécs* magazin "év művészeti eseménye" díját.

A kiállításához exkluzív katalógus is készült, Szmolka Zoltán tervezésében.

A válogatás mellett, hogy felsorakoztatta a csoport tagjainak jelentős műveit, nagy hangsúlyt fektetett az archív anyagok, kiállítási katalógusok, levelezések, reflexiók összegyűjtésére és bemutatására, valamint a műhelytagok közötti együttműködések megjelenítésére.

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Párhuzamos avantgárd

Pécsi Műhely 1968-80

A Pécsi Műhely kiállításához számos kísérőprogram is kapcsolódott: tárlatvezetések, múzeumpedagógiai foglalkozások, kerekasztal-beszélgetések.

A Múzeumok éjszakájának programsorozatába illeszkedve tematikus napot is szerveztünk, ahol Ficzek Ferenc árnyékvetítést megidézve grandiózus épület-vetítést is megvalósítottunk Hiznyik Dénes fényművész kivitelezésében.

Kurátori-, művészetszervezői tevékenység

Párhuzamos avantgárd

Pécsi Műhely 1968-80

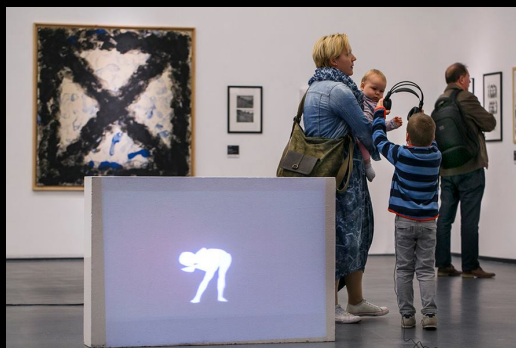
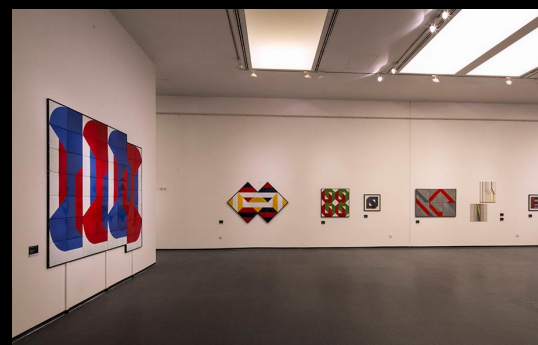

Az egyes kiállításokon igyekeztünk más-más szempontok szerint újrendezni az anyagot. Míg a budapesti tárlat a teljességre - azaz a főművek mellett a hangsúlyok, az alkotónkénti főbb irányok, valamint a dokumentációk átfogó bemutatására - törekedett, addig a szombathelyi kiállításon fókuszáltabban kerültek megjelenítésre a műhelyesek által képviselt irányzatok, a geometria, a konceptuális fotográfia, a performanszok, az animációs kísérletek, etc.

Mindhárom kiállítással számos kritika, beszámoló, tanulmány, művészeti tudósítás foglalkozott.

Kuratori-, művészetszervezői tevékenység

Párhuzamos avantgárd Pécsi Műhely 1968-80

A pécsi kiállításon igyekeztünk a helyi kontextust megjeleníteni; rekonstruáltunk egy 1973-as ösztönművészeti eseményt, amely Gellér B. István kertjében zajlott *10-től 10-ig. Kép, tárgy, akció, hangverseny* címmel. Hasonlóan izgalmas rekonstrukció készült a korabeli land art helyszínnek mai újrafotózása alapján is. A pécsi kiállítás számottevő elismerést vívott ki a helyi közönség körében.

Kuratori-, művészetszervezői, publikációs tevékenység

re:public galéria

2011 óta vagyok szakmai felelőse a Zsolnay Negyedben található, a PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék működtette galériának. A kiállítótér az eltelt időszakban több, mint félszáz kiállításnak adott otthont. Elsődleges profilja a Művészeti Kar legfrissebb művészeti áramlatainak, kísérleteinek bemutatása volt, mind a graduális, mind a doktori program hallgatói számára. Ezen kívül számos utazó kiállítást fogadtunk hazai és külföldi partnereinktől. Az elmúlt évtől a művészet és a társadalomtudomány határterületeinek a bemutatása vált hangsúlyossá a kiállítótér koncepcióváltásának következtében, így több ilyen típusú kutatásnak adtunk teret kiállítások formájában.

Közelítés Művészeti Egyesület

1995-ben lettem alapító elnöke, s 2011-ig társelnöke az egyesületnek, melyet pályakezdő művészek szakmai segítése céljából alapítottunk. 1996-tól galériát működtettünk (Közelítés Galéria, Hattyúház Kiállítóterem), számtalan hazai- és külföldi kiállítást hoztunk létre, szimpozionokat, nyári alkotótelepeket, workshopokat, művészeti fesztiválokat szerveztünk. 2007-2011 között nemzetközi rezidens programot működtettünk; támogatásainkkal hatvan-hetven művész utazhatott Pécsre, illetve pécsi/hazai alkotók külföldi rezidens programokra.

Műkritika

Az egyetemi, tudományos publikációim mellett rendszeresen jelennek művészetkritikai írásaim hazai szakfolyóiratokban. Folyóiratok, ahol eddig szövegeim jelentek meg: Pécsi Echo, Déli Felhő, Élet és Irodalom, ICA Naplója, Flashart, Új Művészet, Balkon, Jelenkor, ex-Symposion.

Önálló művészetkritikai blogom az [artificialpecs](#).

Részletes publikációs listám a pályázati anyagban olvasható.

Hobby: fényfestés

Templomosvetítő néven számos videó alapú fényfestést készítettem az évek során; Pécsbagnetán, Somorján, Szarajevóban, Zágrábban, Pécsen és több más európai városban, településen.

